

Beslutningsforslag nr. B 11. Fremsat den 9. oktober 1984 af Estrup (RV), Bernhard Baunsgaard (RV), Dagmar Mørk Jensen (RV), Aase Olesen (RV) og Niels Helveg Petersen (RV)

Forslag til folketingsbeslutning

om forbedrede vilkår for kvindeforskning

Folketinget opfordrer regeringen til at fremlægge en aktionsplan om forbedrede vilkår for kvindeforskningen. Planen bør fremsættes så betids, at den kan få virkning fra 1. januar 1986, og skal indeholde følgende:

- 1) Der skal inden for alle hovedområder ved universiteter, højere læreanstalter og andre offentlige forskningsinstitutioner være videnskabelige heltidsstillinger til kvindeforskning og uddannelse i kvindeforskning.
- 2) Universiteter, højere læreanstalter og lignende institutioner skal aktivt bestræbe sig på at øge ansættelsen af kvindelige forskere inden for alle hovedområder.
- 3) Universiteter, højere læreanstalter og lignende institutioner, der modtager offentlige midler, skal i deres årsberetning optage særskilt beretning om deres virksomhed inden for kvindeforskning og ansættelse af kvindelige forskere.
- 4) De råd og udvalg, der som forskningsrådene har ansvar for fordeling af offentlige midler, skal forbeholde en del af disse midler til kvindeforskning.
- 5) Planlægningsrådet og forskningsrådene skal tage initiativ til og støtte forskningsopgaver inden for kvindeforskning.
- 6) Der gives offentlig støtte til udbygning af informations-, dokumentations-, registrerings- og arkivopbygningsvirksomhed inden for kvindeforskning.
- 7) Kvindeforskningens resultater er relevante for hele samfundet, og derfor skal resultaterne formidles til offentligheden.
- 8) Forskningsrådene og planlægningsrådet for forskningen skal inden 1. januar 1986 redegøre for, hvilke kvindeforskningsopgaver der er inden for forskningsrådenes område, og foretage en prioritering af opgaverne.

Bemærkninger til forslaget

Generelle bemærkninger

Formålet med at fremme kvindeforskning er, at denne er et betydningsfuldt led i arbejdet for et samfund med ligestilling mellem kønnene.

Kvindeforskning er et naturligt led i den ligestillingspolitik, der har som mål at skabe lige muligheder for alle i samfundet. Den traditionelle forskning har i for høj grad set bort fra kvinders rolle i samfundet og har dermed givet et skævt billede af virkeligheden.

Kvindeforskning har som sin genstand kvinder og kvinders forhold og anskuer disse ud fra kvinders synsvinkel.

Kvindeforskning bør som anden forskning være en systematisk søgen efter ny erkendelse under anvendelse af videnskabelige metoder. Kvindeforskning er et nyt forskningsområde inden for forskellige fagområder, men er endnu ikke rodfæstet. Hidtil har kvindeforskningsinitiativer været taget inden for de humanistiske fag (f.eks. historie, dansk, psykologi). Behovet eksisterer også inden for de naturvidenskabelige og tekniske videnskaber såvel som inden for samfundsfagene.

Der er således tale om et nyt væsentligt forskningsområde, som kræver særlige initiativer for at blive etableret. Kvindeforskningen bør fremmes både ved at forbedre vilkårene for kvindeforskningen og ved at øge antallet af kvindelige forskere.

Eksempler på kvindeforskning inden for litteraturen er: Pål Dahlerups nyligt udgivne disputats. Denne er et fremragende eksempel på, hvordan kvindeforskning har bragt glemte kvindelige forfattere og deres skæbne i datidens litterære miljø frem i lyset.

Historisk kvindeforskning synliggør kvinders rolle i historien, f.eks. har Bodil K. Hansen i artikler og bøger påvist de meget store ændringer, som andelsbevægelse og industrialisering påførte kvinder inden for landbruget. Mejerskerne var tidligere en veluddannet og vellønnet kvindegruppe inden for landbruget. Deres arbejde blev helt overtaget af mænd, da forarbejdningen af mælken overgik til andelsmejerierne.

Eksempler på medicinsk kvindeforskning er sparsomme. Følgende kan nævnes:

Karin Garde og Inger Lunde: »Seksualitet hos kvinder. En undersøgelse af 225 danske kvinders seksualitet.«

Birgit Johansen: »En undersøgelse af voksne, tidligere incestofres identitetsgrundlag.«

Kvindeforskning bør som sådan ikke isoleres fra anden forskning, men bør være en integreret del af de allerede eksisterende forskningsmiljøer (f.eks. bør historisk kvindeforskning være en del af det historiske forskningsmiljø, medicinsk kvindeforskning bør være en del af den lægevidenskabelige forskning).

Kvindeforskning kan være organiseret på forskellige måder og derfor også foregå med udgangspunkt i de tværvideenskabelige forskningsmiljøer, som er dannet gennem de senere år.

Kvindeforskere har hidtil overvejende været uetablerede forskere i løse eller midlertidige universitetsansættelser. Kvindeforskning har også i langt overvejende grad været prioriteret af og udført af kvindelige forskere, og blandt disse har kun en lille del været ansat i stillinger forbeholdt kvindeforskning.

Kvinder er generelt ekstremt underrepræsenterede i stillinger med forskningsret. Blandt de fastansatte forskningsmedarbejdere ved landets universiteter og centre er kun ca. 14 pct. kvinder. Fordelingen af 1.000 forskerrekruiteringsstillinger i de kommende år fører til en yderligere forringelse af kvinderekruiteringen i forskningen, idet kvalifikationskravene er således, at de færreste kvinder vil have haft mulighed for at erhverve sig disse kvalifikationer, hvis de skal opretholde et sædvanligt kvindeliv. De unge kvinder har hovedansvaret for familie og børn og har i de unge år ikke mulighed for at opbygge de fornødne forskningsmæssige kvalifikationer inden for de år af livet, hvor mænd traditionelt gør det.

Beslutningsforslaget indebærer, at kvindeforskningen opprioriteres inden for de forskellige hovedområder, hvor forskning foregår. Det indebærer endvidere, at antallet af kvindelige forskere

øges. Midler til kvindeforskning kan findes inden for de allerede eksisterende rammer og kan fordeles via de eksisterende forskningsråd.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

Ad 1

Kvindeforskning kan naturligvis udføres af mandlige forskere. En del af de eksisterende faste stillinger konverteres, når de bliver ledige, til stillinger forbeholdt kvindeforskning og uddannelse i kvindeforskning. Endvidere skal der oprettes faste kvindeforskningsstillinger som en del af de forsker- og rekrutteringsstillinger, der opbygges i de kommende 10 år.

Inden for f.eks. faget matematik har man umiddelbart vanskeligt ved at forestille sig kvindeforskning. Forslaget bør imidlertid ikke uden videre undtage nogle fag inden for de forskellige hovedområder fra en indsats inden for kvindeforskning.

Ad 2

På grund af den stærke underrepræsentation af kvindelige forskere skal antallet af kvindelige forskere også på alle andre områder end kvindeforsk-

ningsområdet øges ved en aktiv indsats. Dette vil bl.a. være medvirkende til udvikling af forskning (inkl. kvindeforskning) inden for områder, der traditionelt er kvindefag, men hvor der ikke er forskningstradition (f.eks. inden for sygepleje, sundhedspleje, fysioterapi, ergoterapi og socialrådgivning).

Ad 4 og 5

Trods gentagne henstillinger fra statsministeriet er andelen af kvinder i forskningsrådene og de faglige landsudvalg med videre generelt alt for lille. En vigtig forudsætning for folketingsbeslutningens punkt 4 og 5 er derfor vedtagelse af det radikale venstres forslag vedrørende ligestilling af kvinder i råd, kommissioner og udvalg, idet dette forslag vil bevirke, at kvindernes andel i disse råd øges.

Ad 6

Det skal sikres, at f.eks. forskningsbiblioteker har fagreferenter, der er specialister i kvindeemner. Museerne bør prioritere kvinderelevante udstillinger.